

Klassisk
TRÆBÅD
Nr. 131 · maj 2017

Passat - en helårsglæde

2017- Stævnet i Skælskør lokker i juli

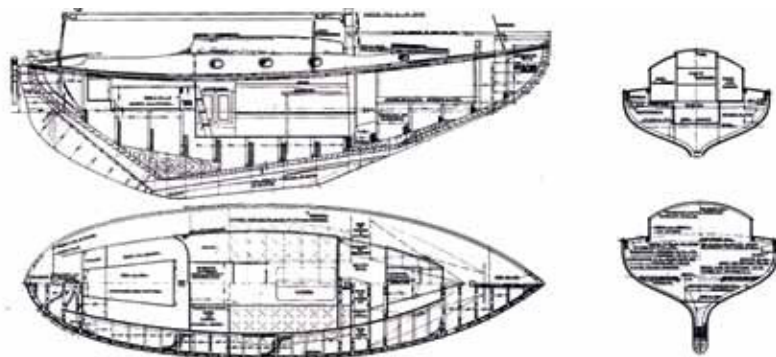
Springeren "Passat" i mange gode hænder

Af Stig Ekblom

Gennem en række numre har "Klassisk Træbåd" rettet interessen mod en særlig gruppe, nemlig kvindelige ejere af gamle træbåde, men i dette nummer vil vi rette fokus mod en anden ejerkonstellation.

Langt de fleste danske lystbåde er ejet af enkeltpersoner eller af par, men der findes et stigende antal fællesjede både rundt om i havnene. Også blandt træbådsejere findes der eksempler herpå – endda nogle, der har holdt ved gennem en længere årrække.

Springer-spidsgatteren "Passat" har i de sidste 9 år været ejet i fællesskab mellem Eva Noer Kondrup, Heidi Jørgensen og Michael Netshajeff – med beliggenhed i Sundby Havn. Omkring dette fællesskab ses noget nær

en sværm af aktivister, der deltager i vedligeholdet, sejler med på såvel enkeltture som langture – og i det hele taget præges livet omkring båden af masser af fest og socialt samvær.

Springeren

Den kendte spidsgatterkonstruktør M.S.J. Hansen syntes at 30 m² klassespidsgatterne blev for korte og tykke, så i 1944 etablerede han en ny entypeklasse – en forlænget 30'er – med samme bredde som en gennemsnitlig 30'er. Springeren blev så 8 meter lang – altså endda længere end en 38'er, og fik en noget større dybgang end en 30'er.

M.S.J. Hansen beskrev ganske nøje alle mål og materialer – og vé den bådebygger eller selvbygger, der ikke fulgte hans anvisninger til punkt og prikke. De første fire springere blev bygget som amatørbyggerier, heraf tre i konstruktørens hjemby Kastrup. Kastrup-bådene fik navn efter de tre musketerer "Athos", "Porthos" og "Aramis", og de er stadig aktivt sejlene. Der blev i alt bygget ni både til klassen – den sidste i 1956 hos Thomsen i Kalundborg.

En morsom detalje er, at bestillerne af i hvert fald to af springerne allernådigst fik tilladelse af MSJ til at sætte jernkøl på båden i stedet for den autoriserede blykøl. Årsagen var, at Korea-krigen 1950-53 medførte en mægtig efterspørgsel på bly – med deraf følgende himmelflugt for metalprisen.

Konstruktøren tegnede så en ny køl, som gav båden en noget større dybgang – og dermed et større lateralplan. Der har nu ikke foreligget nogen beviser på deraf følgende ændringer i sejl- og konkurrenceegenskaberne.

Vores springerteam mødte nu alligevel en konsekvens, da de ville lave nogle ordentlige bådstøtter det første år, hvor de havde fået "Passat" til Sundby Havn. Springeren "Aramis" var allerede kommet på land dér, så det var jo bare at måle dens bådbukke op og fremstille de nye efter dem. Men da "Passat" kom på land, viste det sig altså, at den var en af koreakrigs-springerne med jernkøl – så bukkebenene måtte blive forlænget med klodser for at kunne nå op...

Evas tidlige bekendtskab med fartøjer af træ – nemlig hajkutteren "Jo" – som her ses på Kattegat – med harpunloggen på slæb

Eva Noer som 19-årig ved roret i "Jo", som hun deltog i bådfællesskabet omkring fra hun var 16. Turene gik til Skotland og Portugal med seks ombord. Skibet var en gammel hajkutter, der blev genopbygget som sejler, og den blev senere overtaget af en større forening på 20-30 mennesker, der sejlede båden rundt på langfart. Det havde Eva ikke tid til – hun skulle starte på Musik-konservatoriet

Eva spiller violin på forskibet af "Jo"

Galeasen "Skibladner" blev Evas tilbagekomst til træbåds miljøet. Båden var ejet af FDF, og Eva sejlede med gennem et par sæsoner, før hun kastede sig ud i bestræbelserne for at få foden under eget ruf

Nyerhvervelsen "Amanda" i Vedbæk Havn

Der hersker altid fest og kreativitet, når fællesskabet er ombord – se blot her et spiseligt bjærgemærs med "Amanda"s navn på

"Passat" er faktisk den anden båd, som har været i fællessejerskabet – men kun med de to af de nuværende tre ejere, nemlig Eva og Michael. Tidligere havde de folkebåden "Amanda" sammen med Ida Bach Jensen, som stadig deltager aktivt i sværmen omkring fællesskabet.

Folkebåden "Amanda" var jo frygteligt utæt, så her i Korsør Havn har holdet provianteret savsmuld hos en lokal tømrermester til at fodre båden med under vandlinien

Den første båd: "Amanda"

Fællesskabet opstod som en tilfældighed – med udgangspunkt i tre personers bekendtskab fra Musikkonservatoriet. Eva Noer Kondrup havde en årelang fortid med træskibe, og efter en lang pause under studieårene havde hun i et par år sejlet med på den FDF-ejede galeasea "Skibladner". Hun fik nu sammen med en anden herfra den idé, at de kunne købe en båd sammen.

Eva Noer i fuld gang med fodringen af "Amandas" undervandsskrog

Der kom en stor motorjolle ind i billedet, men den anden interessant faldt fra, og Eva havde ikke råd til at købe båden selv.

Hendes to venner fra konservatoriet, Michael og Ida, havde hørt om hendes planer, og helt uden indbyrdes

aftale gav de Eva en check på hhv. 3000 og 2000 kr. til projektet. Men motorjollen viste sig nu alligevel at være i for dårlig stand, så den gled ud af billedet. Derfor tog de tre venner sammen til Rungsted i oktober 2003 for at kigge på en folkebåd, der stod til salg der – men den var for dyr. På hjemvejen til København slog de lige et smut ind på Vedbæk Havn – her fandt de folkebåd nr. D88 til salg for 24.000 kr, og så var de fanget!

Båden var bygget i Kerteminde i 1949 – og naturligvis var den døbt "Amanda". I 2004 blev den sejlet hjem til Lynetten, og så var det ud og sejle. Det første år blev kun til småture i Sundet, men efterhånden blev ambitionerne større, selvom der var evindelige problemer med at holde båden bare nogenlunde tæt.

"Amanda" var lige fra starten blevet meldt ind i DFÆL, og da holdet deltog i DFÆLs sommertræf i København (Halvtolv) i 2007, resulterede det straks i en masse nye venskaber med andre træbådsejere. Så holdets planlagte sommertur efter træffet – syd om Sjælland til Kerteminde – blev nu gjort i følgeskab med tre andre træfolkebåde, nemlig "Scherzo", "Påfuglen" og "Gill" med henholdsvis Jørgen Heidemann, Gunnar Kristensen og Carl Ove Thor som bådchefer.

Vores holds formål med turen var, at "Amanda" skulle opleve at komme på besøg hos sit fødested Kerteminde, men så langt kom de nu ikke – kun til Korsør – det danske vejr er ikke sådan at regne med, og båden tog voldsomt meget vand ind.

Eva Noer skrev en beretning om turen – den kan læses i DFÆL-Bladet nr. 93 (find den under "Bladet" på DFÆLs hjemmeside) – og udover besværlighederne med vejret viser den lidt om de kvaler, en så utæt båd påfører sine ejere.

Der var andre gode følger af medlemskabet af DFÆL, nemlig bla. forbindelsen til Simon Bordal Hansen, der var en stor hjælp i arbejdet for at få den utætte båd mere vandfast. I første omgang fik man båden tætnet betydeligt, men det brød op igen og gav store besværligheder, når vinden var frisk.

Med stor hjælp fra Jørgen Heidemann og sælgeren Michael Christensen fik holdet gjort "Passat" klar efter flere år i garagen hos Michael

Større fællesskab og større båd

Michael fra ejergruppen kom på sejlerskole i Sundby Havn og mødte her Heidi Jørgensen, som så inderligt ønskede sig at komme med i et nyt bådællesskab, efter at den folkebåd, hun ellers havde sejlet med, var flyttet til Svendborg. Folkene omkring "Amanda" syntes nu ikke, at de med bådens tre køjepladser kunne rumme flere, så i første omgang kunne hun ikke komme ind. Men i efteråret 2007 sank "Amanda" flere gange i Sundby Havn, så nu måtte det være nok – bådællesskabet så sig om efter en anden tættere og større båd.

Samtidig udvidede de ejerkredsen ved en stiftende generalforsamling i januar 2008 – så nu var der virkelig motor på at kigge sig godt om efter en ny båd. En kragejolle i Lundeborg blev besigtiget og forkastet, men der kom nye bud på sagen.

En af DFÆL-vennerne, Jørgen Heidemann fra Odense, gjorde dem opmærksom på en 30 m² springer-spidsgatter, der stod til salg i Fåborg. Den var jo rummelig og i fin

stand – og ikke mindst med et tæt skrog – så den blev købt. Båden havde stået i en garage hos Michael Christensen – en af DFÆL-Bladets tidligere redaktører – i flere år under renovering. Michael og Benedicte stillede beredvilligt deres hjem til rådighed for bådfællesskabet under klargøringen og de første sejlads fra Fåborg Havn, hvor båden kom i vandet.

Som tidligere nævnt havde fællesskabet etableret et varmt venskab med de to folkebådssejlere fra Falsled, Jørgen og Gunnar – og disse var til uvurderlig hjælp ved indretningen af båden og under de indledende sejlads.

Nu havde de fået en båd med indenbords motor, en apering, der ikke smuldrede og med et tæt skrog

– noget de havde sukket længe efter i tiden med "Amanda", der i mellemtiden var blevet solgt. Spidsgatteren viste sig at være noget mindre håndterbar end folkebåden, men der var jo meget bedre plads i den, hvilket var nødvendigt med de nu fire ejere.

Den første tur med "Passat" blev en fællestur sammen med "Scherzo" og "Påfuglen" – først til DFÆLs sommertræf i Assens, og med "Gill" som tilkommet en tur rundt om Als. Tilbageturen herfra gik gennem det sydfynske hjem til København.

Læs Evas fornøjelige beretning om det store bådskippe og de første måneder med "Passat" i DFÆL-bladet nr. 97 – find den på DFÆLs hjemmeside under "Bladet"

Endelig blev "Passat" søsat i Fåborg Havn i 2008 og kunne derfor deltage i DFÆL-træffet i Assens i starten af juli

Glæden og stoltheden lyser ud af størstedelen af ejer-kredsen til nyerehvervsen "Passat" – Thomas, Heidi og Eva i cockpittet – med tidligere medejer af "Amanda", Ida Bach, stående ved vantet. Thomas fik barn og blev musikk lærer på Fyn, så han trak sig tidligt ud af ejer kredsen

Fællesskabets styrke

Alle tre bådere slår fast, at de ikke ville have tid, kunnen, økonomi og kræfter til at have en båd som "Passat" alene. De er alle særdeles aktive mennesker med mange andre aktiviteter, men måske netop dette gør det muligt at flytte rundt på dem og skabe hul, når der kræves på klargøring og de andre intensive bådindsatser.

Men der må nu gøre sig andre særlige forhold gældende, når det lykkes at holde et bådfællesskab kørende gennem så lang tid, og ovenikøbet med en tilknyttet vennekreds, der hele tiden har udviklet og udvidet sig gennem årene. Det kræver noget at holde et fællesskab

Der musiceres intenst på en af turene med "Passat" – Ida på skeer, Eva på violin og Michael på harmonika

ved lige – og Passat-vennerne nøjes ikke med at samles omkring det rent fagligt-saglige.

Sidste års sommertur til Limfjorden kan tages som eksempel. Den var en odysse af mandskabsbytter, fælles turstræk med andre både, festlige stop i diverse havne – man kan blive helt forpustet bare af at høre om det.

Vi møder altså her nogle folk med ganske særlige evner til at inddrage, organisere og fornøje deres medmennesker – og som selv tydeligvis nyder at deltage i fællesskaber med liv og sjæl.

Dejligt at møde – dejligt at nyde godt af – og et eksempel at lære af for alle fællesskaber – også for DFÆL.

Og så er det da heldigt for en af de gamle træbåde, "Passat", at være kommet i hænderne på de så kærlige og energiske mennesker, som findes i denne ejer kreds.

Kunne man forestille sig, at flere træbåde ville kunne blive reddet, hvis der opstod flere sådanne bådfællesskaber?

"Passat" springer nærmest ud af vandet som en staldkåd delfin efter årene i garagen

Bevaring af et klenodie

"Passat" har budt på to store reparationer gennem de foreløbig ni år, den har været i fællesskabets eje.

Eva fortæller om reparationerne:

Et utæt dæk sammen med meget lukkede rum under dæk havde skabt gode betingelser for at råd kunne få fat midtskibs foroven på styrbord side

Men det, der så ud til at dreje sig om ca. 70 cm dårlig klædning blev til 2½ meter, og bjælkevægeren viste sig også at være rådden – udover at samtlige toppe af svøb og spanter i området var ædt væk.

I 2009, året efter vi havde hentet båden, måtte vi desværre kassere masten. Heidi åbnede den som var det en sandwich, den var fuld af råd. Vi bestilte straks en ny, bygget mast hos Morten Sørensen i Nordhavnen.

Hans svend, Martin, byggede den af en silverspruce-mast fra en meterbåd, hvor der blev lagt en hel bane på af oregonpine. Så blev den hævlet ned til dråbeform, som det passer sig for en springer. Alt gik tjept, og vi nåede faktisk en lille sommerferie med den nye mast.

Op til 2015 var vi klar over, at vi var nødt til at åbne for styrbords side omkring røstjernet, klædningen nedenunder var slemt medtaget af råd. Heldigvis havde vi allieret os med Stig Ekblom.

Igennem en god måned tilbagelagde han sammen med os en stropetetur. Vi genopbyggede dele af bjælkevægeren, erstattede toppen af de gamle svøb og spanter og lagde ny klædning på.

Alt var meget møjsommeligt, da vi jo arbejdede i tre dimensioner og fra starten af næsten i "den blå luft". Resultatet er imidlertid blevet tiptop og var alt besværet værd.

Eva har døbt dette billede "Terroristen" – her ses Stig Ekblom med sin frygtede bajonetsav, som han bortskar utrolige mængder af sygt træ med – til at begynde med syntes det ingen ende at tage...

Bjælkevægeren måtte genskabes i to stykker, der blev skarret sammen – et samlet stykke ville ikke kunne blive kantet ind på plads. Pålimede lasker ind- og udvendigt har genskabt styrken af bjælkevægeren, der jo spiller en vigtig rolle for bådens afstivning. Efter bjælkevægerens montering, blev nye svøb- og spant-ender tildannet og skarret sammen med de sunde underdele. Alt er naturligvis limet med epoxy

Den smukke springer »Passat« nyder den fine sejltur i det sydfynske

